

GAZİANTEP UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

Journal homepage: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/jss>

Araştırma Makalesi • Research Article

Patrick McCabe'in *Plüton'da Kahvaltı* (1998) ve Jeffrey Eugenides'in *Middlesex* (2002) Adlı Romanlarında Aile ve Göç¹

Family And Displacement in Patrick McCabe's Breakfast On Pluto (1998) and Jeffrey Eugenides' Middlesex (2002)

Elif DEMİR^{a*}

^a Arş. Gör, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, Sivas / TÜRKİYE
ORCID: 0000-0003-2627-3210

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 17 Ağustos 2021

Kabul tarihi: 23 Aralık 2021

Anahtar Kelimeler:

Plüton'da Kahvaltı,

Middlesex,

Aile,

Göç,

Transkültürelilik

ÖZ

'Kuir' kelimesi heteroseksüel cinsel ikiliği dışında kalan cinsel kimlikler için kullanılan bir çatı kavramdır. Kuir yazının edebi temsillerinden İrlandalı yazar Patrick McCabe'in *Plüton'da Kahvaltı* (1998) eserinde Patrick erkek olarak doğar; ancak edimsel eylemlerle 'kadınsı' eğilimlerini besleyerek toplumda bir kadın olarak yer almak ister. Amerikan yazar Jeffrey Eugenides'in *Middlesex* (2002) adlı eserindeki Cal ise biyolojik olarak çift cinsiyetli doğar ve 'erkeksi' eğilimlerini destekleyerek toplumda erkek olarak yer almak ister. Patrick'in biyolojik ailesinin onu terk etmesi ile üvey ailesinin ve toplumsal çevresinin cinsel kimliğini reddetmesi, yaşadığı Tyreelin adlı küçük İrlanda kasabasını terk ederek Londra'ya göç etmesine yol açar. Benzer şekilde Cal de ailesinin cinsel yönelimini 'kadın' olarak değiştirmeye çalışması ve New York'ta tedavi amaçla götürüldüğü klinikte doktorun ve ailesinin olumsuz tutum sergilemesi üzerine San Francisco'ya göç eder. Ailelerinin cinsel kimliğini desteklememesi nedeniyle göç etmeye karar vererek gittikleri yeni uzamda cinsel kimliklerini baskı ve kısıtlamalardan uzak bir şekilde özgürce sergilerler. Birbirine yakın tarihli ve farklı coğrafyada kaleme alınmış bu eserlerde Patrick ve Cal'in benzer toplumsal koşullardan geçerek cinsel kimliklerini sergilemeleri her iki romanın da birbiriyle transkültürel bir diyalog oluşturduğu görüşünü doğurur. Bu bağlamda bu çalışma cinsel yönelimi toplumsal normlar dışında kalan iki karakterin kendilerini göç etmek zorunda bırakan faktörleri irdeleyerek her iki romanın nasıl bir transkültürel ilişki kurduğunu tartışmayı amaçlamaktadır.

ARTICLE INFO

Article History:

Received August 17, 2021

Accepted December 23, 2021

Keywords:

Breakfast on Pluto,

Middlesex,

Family,

Displacement,

Transculturalism

ABSTRACT

The word 'queer' is an umbrella term covering genders falling outside the heterosexual binary. As one of the representations of queer literature, in *Breakfast on Pluto* (1998) by Irish author Patrick McCabe, Patrick is born as a male, yet he wants to take place in society as a woman by nurturing her 'feminine' tendencies with performative actions. Cal in *Middlesex* (2002), by American writer Jeffrey Eugenides, is biologically born with having both male and female genitals and he wants to take place in society as a man by supporting his 'masculine' tendencies. The abandonment of Patrick's biological family and the rejection of his sexual identity by his adoptive family and social circle lead him to leave the small Irish town of Tyreelin and emigrate to London. Similarly, Cal is displaced to San Francisco after his family tried to change his sexual orientation into "female" by taking him to a clinic in New York where the doctor and his family showed negative attitudes. Both are displaced because their families do not support their sexual identity, so they move away where they can freely display their sexual identity in this new space, away from any pressure or restriction. In this respect, these two novels, written in different countries and published four years apart, establish a transcultural dialogue with one another because both characters undergo a similar social predicament. In this respect, this study aims to examine the factors which force the characters falling outside of social norms to move away with a discussion of how the two novels establish a transcultural connection.

¹ Bu makale, yazarın Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne bağlı olarak 2016 yılında hazırlamış olduğu "Patrick McCabe'in *Plüton'da Kahvaltı* ve Jeffrey Eugenides'in *Middlesex* Adlı Romanlarında Cinsel Kimlik, Aile ve Göç" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

EXTENDED ABSTRACT

Sex and gender have been at the centre of critical interest in many scientific fields due to their thought-provoking and inspirational nature. These terms have also been embedded in the literary representation through the concept of 'queer', a term that is attributed to individuals falling outside of the gender binary. As a literary representation of 'queer' discourse, the Irish author Patrick McCabe's protagonist Patrick in *Breakfast on Pluto* (1998) and the American author Jeffrey Eugenides' Cal in *Middlesex* (2002) point to the question of sexual identities. Patrick is born with male genitalia; however, he desires to operate as a woman in his society, and he enacts this desire through of reinforcing performative acts of his feminine tendencies. On the other hand, Cal is born with both male genitalia and female genitals, and he operates as a man in his society by reinforcing his 'masculine' features. Their families serve an important function in their sexual identity construction: Both characters are displaced due to the negative attitudes of their families towards their sexual identity and thus moving away from the familial environment enables them to display their sexual identity without restrictions and social oppression. In this respect, these two novels, written in different countries and published four years apart, establish a transcultural dialogue with one another.

The first work within the scope of this study, Irish writer Patrick McCabe's novel titled *Breakfast on Pluto* (1998), tells the story of an Irish teenager Patrick Braden's transformation into a transvestite and the events that happened to him in the years of the 1960s and 1970s. From his youth, Patrick realizes that his gender is not a man who conforms to gender norms, as he enjoys wearing women's clothes, spraying expensive women's perfumes, and displaying feminine behaviours. Patrick grows up without a family that loves and protects him and supports his 'feminine' tendencies. Her mother, Eily Bergin, is raped by Father Bernard McIvor at church one morning while she serves breakfast to him, and she leaves the town after giving birth to Patrick. His father, on the other hand, does not embrace Patrick because this behaviour that does not suit his name will be heard, and eventually Patrick grows up with his stepmother named Whiskers Braden and other stepsiblings. He decides to immigrate to escape from the society he lives in and the oppressive attitudes of his stepfamily. During his days spent searching for her mother, he protects his bodily integrity which at one point coincides with the loss of his mother. After he realizes that Louise is not his mother, he sinks more into memories and dreams only where he starts his own happy family. Becoming his own mother in his dreams, he, therefore, connects with his mother and he displays his own sexual orientation freely. The second work to be examined, American writer Jeffrey Eugenides' novel *Middlesex* (2002), which traces from 1922 to the 1970s, is the story of Calliope Helen Stephanides who has both male and female genitalia congenitally due to a defective gene resulting from family marriage. Even though her parents did not realize this at an early age and raised Calliope as a girl, Calliope (Cal) decides to continue her life as a boy. As the protagonist and narrator of the novel, Cal finds out the blood tie of his grandparents and he states that his mother and father got married even though they were cousins and grew up in a family environment with sharp boundaries of gender roles. However, with puberty, his body begins to change, and he feels like a man. When he is taken to the hospital due to an accident at his friend's house, where he spent his summer vacation, the different structure of his genitals is found out. After the shock, his family tends to reject this anomaly and considers it a disease that needs to be cured. Under the pressure of the doctor and family, his bodily integrity begins to lose. However, Cal, just like Patrick, resists it and moves to San Francisco. Meanwhile, his family is very worried about Cal, and when he returns home after a long time, his mother, brother, and grandmother accept Cal's new identity over time. Cal, on the other hand, lives in different countries, seeking a reassignment every two years due to his sexual identity. In this respect, in this study, the familial relationships of Patrick and Cal will be analysed in terms of the negative attitudes of family members towards the transvestite Patrick and the hermaphrodite Cal, and the factors that prompted them to migrate will also be examined by considering the transcultural dialogue between the two novels.

Giriş

Bu çalışma kapsamındaki ilk eser olan İrlandalı yazar Patrick McCabe'in *Plüton'da Kahvaltı* (1998) başlıklı romanı 1960'lar ve 1970'lerde Patrick Braden adlı İrlandalı gencin bir travestiye dönüşmesini ve bunun üzerine başından geçen olayları anlatır. Patrick gençlik yıllarından itibaren toplumsal cinsiyet normlarına uygun bir erkek olmadığının farkına varır. Nitekim kadın kıyafetleri giymekten, pahalı kadın parfümleri sıkmaktan ve kadınlara özgü davranışlar sergilemekten hoşlanmaktadır. Patrick onu seven, koruyan ve 'kadınsı' eğilimlerini destekleyen bir aileden yoksun olarak yetişir. Annesi Eily Bergin bir sabah kahvaltı götürmek üzere gittiği kilisede Peder Bernard McIvor tarafında tecavüze uğrar ve doğumdan sonra Patrick'i bırakarak kasabayı terk eder. Babası ise kendi adına yakışmayacak bu davranışın duyulmaması için Patrick'i sahiplenmez ve sonunda Patrick, Whiskers Braden adlı üvey annesi ve diğer üvey kardeşleriyle birlikte büyür. Ancak yaşadığı toplumdan ve üvey ailesinin baskıcı tavırlarından kaçmak için göç etmeye karar verir. İkinci incelenecek eser olan Amerikalı yazar Jeffrey Eugenides'in *Middlesex* (2002) adlı romanı 1922'den 1970'lere uzanan bir zaman dilimini kapsar ve Calliope Helen Stephanides'in aile içi evlilikten kaynaklanan bozuk bir gen nedeniyle doğuştan hem erkek hem de kadın cinsel organlarına sahip olarak (intersex) dünyaya gelmesini anlatır. Küçük yaşlarda ailesinin bunu fark etmeyerek Calliope'ü bir kız olarak yetiştirmesine rağmen, Calliope (Cal) hayatına bir erkek olarak devam etmeye karar verir. Romanda başkışı ve anlatıcı olan Cal büyükannesi ve büyükbabasının kardeş, annesi ve babasının da kuzen olmasına rağmen evlendiğini ve cinsiyet rollerinin keskin sınırları olan bir aile ortamında büyüdüğünü belirtir. Bu çalışmada Patrick ve Cal'in ailevi ilişkileri incelenerek aile bireylerinin travesti olan Patrick ve hermafrodit olan Cal'e karşı sergiledikleri olumsuz tutum ve bu bağlamda onları göç etmeye sevk eden unsurlar her iki romanın birbiriyle kurduğu transkültürel diyalog göz önünde bulundurularak irdelenecektir.

Patrick McCabe'in *Plüton'da Kahvaltı* (1998) Eserinde Aile ve Göç

Patrick kilisede papaz olan babası Peder McIvor'un kendisine kahvaltı getiren genç bir kadın olan Eily Bergin'e tecavüz etmesi sonucunda dünyaya gelir. Babasının işlediği suçun örtbas edilmesi amacıyla annesi Londra'ya gönderilir ve bunun üzerine Patrick ailesi tarafından terk edilerek üvey annesi Mrs. Whiskers Braden tarafından büyütülür. Patrick'in Hairy Ma ya da Whiskers diye hitap ettiği Mrs. Braden yedi çocuğun üvey annesidir. Patrick kardeşlerini de üvey annesini de sevmez. Bu sevgisizlik romanın en başında belirtilir: Noel zamanında Patrick çok mutlu bir aile tablosu oluşturduklarına dair alaycı söylemlerde bulunur ve ardından vakit geçirmek için televizyon dahi izleyemediğinden yakını; çünkü üvey annesinin televizyon almaya verecek parası olmadığını, onun yerine çocuklarının bakımı için devletten aldığı parayı sigara ve bira olarak harcadığını belirtir (McCabe, 1998, s. 9). Coleman, Ganong ve Fine'a göre üvey ailelerdeki iletişimsizlik ve aile fertlerinin bir arada bulunup birbirleri ile konuşacağı ortak bir alanın eksikliği pozitif etkileşimin tıkanmasına neden olur (2004, s. 218). Benzer şekilde aile üyelerinin bir arada bulunduğu bir sahneye romanda yer verilmez; aksine sadece Patrick'in üvey annesiyle olan tartışmaları okura aktarılır. Üvey ailesinin 'kadınsı' eğilimlerini desteklememeleri bu iletişimsizliğin başlıca nedenlerindedir. Aralarında olumlu bir iletişimin olmaması Patrick'te intikam isteği uyandırır ve bu istek ilk olarak şu şekilde kurduğu bir hayalde tasvir edilir: Kız kardeşi Caroline ve üvey annesini Whiskers yağmurda sırlıslıkla ıslanmıştır; ancak Patrick onları cezalandırmak için evin kapısını açmaz (McCabe, 1998, s. 15). Patrick'in duyduğu öfke tek taraflı değildir; nitekim üvey annesi de Patrick'ten hoşlanmamaktadır. Bu yüzden Patrick evi terk edeceğin söylediğinde bir an önce gitmesi için bir miktar para verir. Bu olay üvey annesiyle aralarında bir bağ olmadığını gözler önüne serer. Diğer yandan ise Patrick için oldukça şaşırtıcı bir durumdur; çünkü Patrick'in gitmesi üvey annesinin Patrick'in bakımı için aldığı tüm gelir kaynaklarının kesilmesi anlamına gelmektedir.

Üvey annesinin sergilediği bu olumsuz tutumun aksine kardeşi Caroline ise Patrick sevgilisi Eamon Faircroft’la birlikte yaşarken ona gizlice para ve yiyecek getirir. Patrick ve Caroline her zaman kavga edip birbirleri yüzünden üvey annelerinden dayak yese de zaman zaman Caroline’in “Bize ne oldu Paddy?”² diye sorması ve ayrılırken Patrick’e bir miktar para verdikten sonra sarılmaları aralarındaki iletişimsizlik için duyulan pişmanlığı gösterir niteliktedir. (McCabe, 1998, s. 59). Caroline geçmişte Patrick’i ‘kadınsı’ davranışları yüzünden üvey annesine şikayet etmesine rağmen zaman içinde Patrick’in kimliğine alışmış gibidir. Caroline’in başlangıçta bu eğilimleri nedeniyle Patrick’i yadırgaması yaşadıkları toplumun ‘kuir’ bireylere karşı genel tutumunu yansıttığı şeklinde düşünülebilir. Ancak daha sonra Caroline tıpkı Patrick gibi bu görüşlere başkaldırarak kardeşiyle iletişim kurmaya başlar.

Patrick istediği aile ortamına üvey annesinin evinde sahip olamadığı ve benimsediği cinsel yönelim desteklenmediği için evden ayrılmaya karar verir. Gerçekte sevgi dolu bir yuva özlemi içerisindedir. Bu nedenle anne ve babası onu terk ettiği için kendi çocuklarını ve eşini bırakmayacağı bir aile hayal eder. Feministlerin ona çok kızacağını düşünmesine rağmen Patrick yine de on çocuğunun olmasını ister ve on çocuğa yakınmadan, seve seve bakabileceğini söyleyerek bu işin zor olabileceğine dair fikirlere katılmadığını belirtir (McCabe, 1998, s. 40); çünkü kendini çocuk bakımı ve ev işinden bıkmış biri olarak değil, toplumsal normlara uygun bir kadın olarak kendini ailesine ve çocuklarına adadığı bir yaşam düşler. Feministlerden daha fazlasını bildiğini söyleyip çok çocuklu ve mutlu bir aile tablosu düşlemesinin ardındaki neden ise dişil eğilimlerini özgürce sergileyerek toplumsal cinsiyet normlarına uygun bir kadın olarak hayatını sürdürme isteğidir. Geleneksel cinsiyet rollerine göre kadın, evine ve ailesine bakan, duygusal ve edilgen bir rol üstlenir (Wienclaw, 2011, s. 34). Patrick de bu rollere uygun davranabileceği bir aile ortamı düşleyerek toplumsal cinsiyet rollerini benimseyen ve ötekileştirilmeyen bir birey olarak toplumda yer almak ister. Bu isteğin kaynağı Patrick’in travesti kimliği nedeniyle toplumdan dışlanmasıdır. Bu nedenle kendini toplumsal normlara uygun bir yuvada hayal etmesi toplumsal normların dışında görülmesine karşı bir tepkidir.

Hayal ettiği aile yaşantısına üvey annesiyle sahip olmaması Patrick’i biyolojik ailesini düşünmeye iter. Patrick annesi ve babası arasında yaşanan tecavüz olayını düşündüğü zaman babasını suçlayarak onu “gözlerinden kırmızı ışık saçan şeytani gözlü” biri olarak hayal eder; ancak annesinin ise masumiyetine dikkat çekip ona kurban rolü verir (McCabe, 1998, s. 28). Annesini kurbanlaştırması ise babasına karşı daha da şiddetli intikam duyguları beslemesine yol açar. Bu duygular tecavüz olayını öğrendiği andan itibaren bir çeşit takıntı halini alır. Örneğin edebiyat dersinde öğretmeni Peepers Egan’ın verdiği ödevde babasının tecavüzcü olduğuna dair aşağılayıcı kompozisyonlar yazması üzerine öğretmeni okula üvey annesini çağırır ve Patrick’e “Bunu tekrar yapmayacaksın, değil mi Patrick? Asosyal davranmayı kes ve uyum sağlamayı dene, tamam mı?” der (McCabe, 1998, s. 11). Patrick ailesindeki tecavüz olayını öğrenmesinin ardından psikolojik bir travma geçirir ve öfkesini ödevlerine yansıtarak sergiler. Öğretmeni ise psikolojik destek sağlamak yerine Patrick’e uyumsuz ve asosyal olduğunu söyler ve bu durum Patrick’i daha da olumsuz etkileyerek aynı zamanda okuldan da uzaklaşmasına neden olur. Öğretmenine, “Bunu kesmeye ya da uyum sağlamaya hiç niyetim yok Peeps!” diyerek tepki göstermesi ise üvey annesini daha çok kızdırır. Bu olayların etkisiyle yaşadığı evin ve okulun kendisine uygun olmadığını düşünen Patrick cinsel kimliğini rahatlıkla dışa vurup, mutlu olabileceği bir ortam arayarak on altı yaşında yaşadığı küçük kasaba olan Tyreelin’i terk etmeye karar verir. Bu nedenle Patrick’in göç etme isteği kültürel olarak

² Eserden alıntıların Türkçe çevirileri makale yazarına aittir.

kalıplaşmış cinsiyet yargılarına aykırı olduğu düşünülmesinden ileri gelir.

Çevresindeki tek sosyal kurumun aile ve okul olması ve bu ortamlarda da dışlanması Patrick'i daha büyük bir şehirde yaşama isteği duymasına yöneltir. Bu nedenle Londra'ya gitmeye karar verir. Carillo cinsiyetin doğrudan ya da dolaylı olarak yer değiştirmeye neden olabileceğini ve bu kavrama “cinsel göç” adı verildiğini belirtmiştir ve bu transnasyonel hareketin kuir pratiklere, kimliklere ve öznelliklere imkan tanıdığını savunmuştur (2004, s. 225). Bu noktada toplumun bireylere dayattığı toplumsal normlara uygunluk kaygısı ve göç isteği arasında doğrudan bir ilişki olduğu söylenebilir. Nitekim Tyreelin'de Patrick'in cinsel kimliğine yönelik eylemlerin hoş karşılamaması, onu yaşadığı küçük kasabaya kıyasla farklı cinsel kimliklere daha açık olduğunu düşündüğü Londra'ya göç etmeye iter. Bu göç kararının ardında Patrick'in cinsel kimliğini özgürce dışa vurabileceği bir uzam isteği yatmaktadır; çünkü Tyreelin kültürel olarak dayatılan sabit cinsiyet kalıplarına bağlı bir yerdir. Bu nedenle Patrick Tyreelin'deki tanıdığı kişilerin dışlayan ve etiketleyen bakışlarının aksine Londra'da kalabalık nüfus arasında daha az görünür olacağını düşünmektedir. Bu bağlamda Patrick'in göç etmeye karar vermesinde cinsel kimliğin yabancı bir uzamda sergilenirken daha özgür pratiklere olanak sağlaması etkili olmuştur.

Londra'ya gitmekteki ilk sebebi ‘kadınsı’ eğilimlerini destekleyecek zengin erkeklerle yaşamak olsa da Patrick bir yandan da biyolojik annesini arar. Pek çok kez sabahlık giymiş ya da başörtüsü takmış kadının yanına gider; ancak annesini bulamaz ve bulamadıkça da daha çok umutsuzluğa kapılarak kendini anne şefkatine muhtaç hisseder. Hayatındaki aile eksikliğinin psikolojisi üzerindeki olumsuz etkisi sebebiyle ev sahibi Louise'in ailesi hakkında öğrendikleri onu daha da sarsar. Louise İrlandalı kocası tarafından terk edilmiş bir kadındır ve oğlu Shaunie ise 1961'de oyun oynarken bir arabanın çarpması sonucunda ölmüştür. Bu nedenle belirli bir süre sonra Louise'in evlat kaybı ve Patrick'in anne kaybı kesişmeye başlar ve Patrick kendini Shaunie'nin yerini almış olarak bulur. Freud “Yas ve Melankoli” (1917) başlıklı makalesinde kayıp kişinin içselleştirilmesiyle egonun kayıp kişiyi özümseyerek onun gibi olma isteği gösterdiğini belirtmiştir (2001, s. 245). Bu görüş ışığında ele alındığında, Patrick başlangıçta Louise'in kaybına üzüldüğü için Shaunie'nin rolünü üstlenir ve Shaunie'nin kıyafetlerini giyerek İrlanda aksanıyla tıpkı onun gibi “anneciğim” der. Ancak zamanla kendini Louise'in kaybı ile özdeşleştirmeye başlar; çünkü Louise'in gösterdiği anne sevgisiyle kendi annesine ulaşmayı amaçlar. Annesini bulmuşçasına mutlu hissederek özlemini çektiği anne sevgisini gidermeye çalışır ve gördüğü ilginin etkisiyle Louise'i annesi sanmaya başlar. Louise çoğu zaman Patrick'i emzirir ve Patrick bir süre sonra bundan çok zevk almaya başlar. Avusturyalı psikanalist Melanie Kleine bebekliğin ilk üç ayında anne memesinin bebeğin beslenme ihtiyacını karşılaması nedeniyle “iyi meme” olarak algılandığını ancak bu ihtiyaç karşılanmazsa “kötü meme” olarak değerlendirildiğini savunur. “İyi memeyi” sunan anne çocuğuyla aynı zamanda gülümsemesi ve sesi yoluyla da iletişim kurarak aralarında bir bağ oluşmasını sağlar. “İyi meme” ile kurulan bu bağ bebeğin iyi nesnelere güven duymasını sağlayarak diğer iyi nesnelere karşı kaygı düzeyinin azalmasına yardımcı olur (Klein, 2002, s. 64). Bu bağlamda Patrick yoksun olduğu “iyi meme” kavramını telafi etmek için Louise'in onu emzirmesine izin verir. Bu süre boyunca Patrick'in annesinin yokluğuna dair konuşmalarına yer verilmez; çünkü Patrick kendine “iyi meme” sunan kişiyi kendi annesi sanmaktadır ve Louise ile kurduğu bu bağdan hoşnuttur. Ancak bir gün Patrick Louise'in kucağındaiken, Patrick'in sevgilisi Berts beklenmedik bir şekilde odaya girerek onları görür. Şaşkınlık ve kızgınlık içerisinde olanları anlamaya çalışır ve Louise'i Patrick'i kandırmakla suçlar. Patrick ise bunun aksini iddia edermişçesine Louise'e “anneciğim” demeye devam eder. Çılgına dönen Berts oradan hızlıca ayrılarak Patrick'i terk eder. Bu olaydan sonra Patrick bir iç monolog yoluyla gerçeklerle yüzleşerek Louise'e anne rolünü atfetmekten vazgeçer:

Bunu yapmaman gerektiğini sen de biliyorsun. O senin annen değil. Senin onun oğlun olmanı istiyorsa pekâlâ. Ama o senin annen değil. Senin annen özeldi. Seni Whiskers Braden'ın kapısına bırakıp sonsuza kadar terk etmiş olsa da. Bunu sana yapmış olsa da hiç kimse ama hiç kimse senin annenin yerini alamaz. Neden gidip de yabancı bir kadının kucagina oturuyorsun Patrick Braden? (McCabe, 1998, s. 92).

Patrick, Louise'in ona gösterdiği ilgi ve sevginin etkisiyle bir an için annesini onun yerine koyduğuna pişman olur ve hiç kimsenin annesinin yerini alamayacağını düşünür. Freud kayıp kişinin ardından tutulan yasın başarılı bir şekilde atlatılmadığı durumlarda kişinin "melankolik" olabileceğini belirtir. Melankolik kişi yaşadığı kaybın yıkıcı etkisiyle bir süre sonra "kendini aşağılamaya, kendini değersiz görmeye ve yaşadığı kayıpla başa çıkmak için kendine saldırmaya başlar" (Kavaler-Adler, 2003, s. 49). Sevdiği kişiyi kaybettiği için ona karşı duyduğu öfke melankolinin etkisiyle kendisine yönelir. Bunun sonucunda ise kayıp nesne ile yaşanan olay üzücü olsa dahi kişi onu yüceltme eğilimi gösterir. Benzer şekilde Patrick de annesinin kaybını başarılı bir şekilde atlatamayarak bu kaybı telafi etmek adına başka nesneye yöneldiği için kendisine kızar ve bu kızgınlığın sonucunda annesini idealleştirmeye başlar. Annesini yücelterek onu çok sevdiğini ve bulmak istediğini dile getirmesine rağmen zaman zaman annesine sitem eder; çünkü bir çocuk dünyaya getirip de onun sorumluluğunu almamak Patrick'i çok üzer. Melankolik kişi yüceltilen nesneyi her ne kadar herhangi bir doğrudan gelen saldırıdan korumak istese de kayıp nesneye karşı dolaylı yoldan kendisi saldırganlık gösterir (Kavaler-Adler, 2003, s. 46). Patrick de bu saldırganlığı annesine sitem ederek dışa vurur: "Annem beni bırakıp gitmekte hatalıydı! Beni terk ettiği için onu suçlamıyorum ama geri dönmeliydi! Geri dönmeliydi ya da bana iki satır yazmalıydı! Bu şekilde çekip gitmemeliydi! Onsuz ben bu dünyaya nasıl kendimi ait hissedirim?" (McCabe, 1998, s. 101) diyerek yakınır. Patrick bir yandan anne özlemiyle kendisini annesiyle özdeşleştirir ve onun gibi olmak ister; ancak diğer yandan da onu terk edip gittiği ve bu dünyada yalnız bıraktığı için annesine öfke duyar.

Biyolojik ailesiyle gerçekte sahip olamadığı yuvayı hayallerinde kuran Patrick "Chez Nous" (Bizim Ev) başlıklı bölümde Eily ve Baba'nın ne kadar mutlu bir aile olduklarından ve yaşantılarından bahseder; ancak Patrick'in bahsettiği 'Patrick', 'Eily' ve 'Baba' Patrick'in gerçekte tanımadığı ve hayal dünyasında yarattığı başka kişilerdir. Ayrıca annesi ve kendi adını kullanırken babasına duyduğu öfkeden hayal dünyasındaki babanın adı kendi babası olan Bernard McIvor değildir. Bu mutlu ve huzurlu aile tablosunda Anne 'Eily' oğlu 'Patrick'e kitap okur, onun en sevdiği yemek olan elmalı turtayı pişirir ve akşam 'Baba' işten yorgun gelince hep birlikte masaya oturup akşam yemeği yerler. Yemekten sonra 'Baba' ve 'Patrick' sohbetে başlar:

-Annemi seviyor musun? diyerek gülümser Baba.

-Onu çok seviyorum Baba, diye cevapladı oğlu.

-Peki neden söyle bize!

-Çünkü o benim annem!

-Ekmek pişiren!

-Ekmek!

-Ve çörek!

-Ve yerleri temizleyen!

-Ve küçük Patrick'ini seven!

-Tüm dünyadaki en iyi anne! (McCabe, 1998, s. 109).

Patrick annesiyle çok mutludur ve böyle bir annesi olduğu için her gece Tanrı'ya şükreder. Anne olan Eily onun ve evin bakımını üstlenen korumacı ve yuva bekçisi bir rol üstlenir. Baba

ise evinin geçimini sağlayan ve eşini çok seven birisidir. Patrick babasına duyduğu kızgınlık nedeniyle hayallerinde dahi babasını annesi kadar çok seven ve varlığına annesi kadar şükreden bir çocuk değildir. Patrick'e göre hayali Baba'nın görevi eve para getirmek ve evdeki huzurlu ortamı korumaktır. Ayrıca hayalindeki ailede Patrick'in yaşı ve cinsiyeti de belirtilmez; çünkü Patrick onu her yaşında sevecek ve yanında olacak, onu cinsiyeti nedeniyle dışlamayacak bir aileye ihtiyaç duymaktadır. Yas tutan kişi kayıp nesne için tutulan yas durumunda bu yasa neden olan sebeplerin farkındadır. Psikanalist Joseph Sandler'a göre olumsuz gerçeklerin devamlılığı bir savunma mekanizması olarak kişiyi "temsili bir dünya" yaratmaya itebilir (1991, s. 34). Temsili dünyada kişinin yakınlık kurduğu nesnelere ve kendisi yer alır. Patrick'in yarattığı temsili dünya ise hayatındaki gerçeklerden oldukça farklıdır: Patrick'in bir ailesi olmamasına rağmen kurduğu hayallerde ailesi vardır. Ayrıca gerçekte toplumsal çevresinin Patrick'in 'kadını' eğilimlerine önyargılı olmasına rağmen hayallerinde cinsel kimliği yadırganmamaktadır. Bu bağlamda Patrick'in yaşadığı olumsuz gerçeklerle baş edebilmek için temsili bir dünya yarattığı görüşü ortaya çıkar. Bir başka örnekte ise Patrick kendisini evli ve doğum zamanı yaklaşan bir kadın olarak hastanede hayal eder. Doğumdan sonra çok mutludur; çünkü hem bir kadın gibi çocuk dünyaya getirebilmiş hem de ailesi onu olduğu gibi kabul ederek ona destek olmak için yanına gelmiştir. Ailesinin gözyaşlarını silerken "O bizimdir!" demeleri Patrick'in hayatı boyunca gerçekleşmesini en çok istediği dilektir (McCabe, 1998, s. 199). Patrick'in mutlu bir aile ve cinsel kimlik kabulüne dayanan hayalleri gerçek/hayal ikiliği bakımından önemlidir. Bu bağlamda Sandler'ın görüşlerine ilaveten Alman psikanalist Karen Horney de kişinin kendine değerli ve önemli biri olduğunu hatırlatmada hayal gücünün etkisine değinmiştir. Horney'e göre kişi hayallerinde kendisinin "idealleşmiş imgesini" yaratarak kendisine sınırsız güç kazandırır ve kazanılan bu güç gerçeklerle baş etmede etkilidir (1950, s. 21-22). Benzer şekilde Patrick de yaşadığı hayatın olumsuzluklarında kaçmak için düş gücüne sığınır. Hayallerinde yaşadığı hayatta gerçekte sahip olamadığı mutlu aileyi ve cinsel kimliğinin ailesi tarafından kabulünü düşler. Böylece idealleşmiş imgesi ve gerçek kimliği arasındaki çatışma gözler önüne serilir.

Aile ve sosyal çevrenin kişinin cinsel kimlik gelişimindeki etkisi göz önünde bulundurulduğunda, kültürel olarak yerleşmiş toplumsal normların dışında kalan bireylerin toplum tarafından ötekileştirilmesi kişinin direnç gösteremediği durumlarda yabancılaşmasına neden olabilir (Zeiler, 2013, s. 80). Patrick toplumsal cinsiyet normlarına uymaya çalışmamış; aksine bu normların dışında kalan cinsel kimliğinin bütünlüğünü korumak için direnip Londra'ya göç etmeyi tercih etmiştir. Bedensel bütünlük ve bu bütünlüğün parçalanması konusunu ele alan Fransız düşünür Maurice Merleau-Ponty *The Phenomenology of Perception* (2002) adlı eserinde "bedensel bütünlüğün korunması" ve "bedensel yabancılaşma" kavramları üzerinde durur. Merleau-Ponty kör bir adamın yürüme desteği için kullandığı bastonu zamanla bir nesne yerine vücudunun bir parçası haline gelen bir uzantı olarak algıladığı durum için "bedensel bütünlüğün korunması", yürürken herhangi bir sebeple ikiye ayrılan bastonun işlevini yitirdiği ve bir engel teşkil ettiği durum için ise "bedensel yabancılaşma" kavramını kullanır (2002, s. 165-166). Kristen Zeiler ise bir nesne olan bastonu vücudun benimsemesinden yola çıkarak bazı kültürel ve bedensel olarak paylaşılan ve ifade edilen inançların ve kuralların da insanların bedeninin bütünselliğinin bir parçası olduğunu belirtmiştir (2013, s. 73). Zeiler beden fenomenolojisi bakımından toplumsal inanç ve kuralların benimsenmesini Rosalyn Diprose'un "bedensel cömertlik" kavramıyla açıklar: İnsanlar bedensel alışkanlık, jest ve tutumlarını birbirleriyle karşılıklı olarak paylaşır ve bazıları bu paylaşımları tekrar yoluyla uygulamaya başlar. Bu tekrarlar ise zaman içinde başkalarının bedensel tarzlarının bir parçası haline gelebilir (2013, s. 73). Benzer şekilde küçük çocuklar da kendilerinden büyük çocukların ya da ailelerinin toplumsal davranışlarını gözlemleyip tekrar ederek cinsiyet rollerini benimsemeye başlar ve bu roller cinsiyete yönelik tekrar edilen eylemlerle bedensel bütünlüğün

bir parçası haline gelir. Bunun yanı sıra özümşenen davranışa göre hareket etmek “bu davranışları özümşeyen diğer kişilerle birlikte özümşenen davranışların görünmezliğini güçlendirir” (Zeiler, 2013, s. 74). Bu düşünceye göre cinsiyet rollerine yönelik özümşenen ve toplumsal olarak uyum içinde sergilenen davranışlar zamanla alışıl gelmiş davranışlar haline alacağı için toplumda bir “görünmezlik” yaratır ve bu nedenle bu davranışların dışında hareket eden bireylerin “görünürlüğü” artarak toplumsal dışlanmaya ve ötekileşmeye neden olur. Bu bağlamda kadın ve erkek cinsiyetlerinin ve bu cinsiyetlere uygun davranışlar gösteren bireylerin heteroseksüel sistemdeki çoğunluğu ‘kuir’ kişilerin toplumsal yabancılaşmaya maruz kalmasına yol açabilir. Heteroseksüel sistem içindeki bireylerin toplumsal olarak bedensel bütünlüğü korunurken diğer taraftan bu sisteme uymayan ‘kuir’ kimlikler ise bedensel yabancılaşmaya maruz kalmaktadır. Sürekli ve yıkıcı olarak tekrarlanan yabancılaşma sürecine direnmek ve karşı gelmek Zeiler’a göre “bedensel bir direnç” kazandırmaktadır (2013, s. 82).

Bu kavramlar çerçevesinde *Plüton’da Kahvaltı* incelendiğinde Patrick’in toplumsal baskı sebebiyle deneyimlediği “bedensel yabancılaşma” sürecini “bedenin bütünlüğünün korunması” ile aştığı söylenebilir. Patrick üvey annesi tarafından bir erkek olarak yetiştirilir. Ne var ki kayıp annesini içselleştirmesi ve babasına duyduğu öfke nedeniyle dişil eğilimleri artarak kadın kıyafetleri giymekten ve kadınlara özgü davranışlar sergilemekten hoşlanır. Üvey annesinin rujunu sürüp, üvey kardeşi Caroline’nin kıyafetlerini giyerek ayna karşısında şarkı söylerken yakalandıktan sonra üvey annesinin Patrick’i dövmesi Merleau-Ponty’nin kavramsallaştırdığı “bedensel yabancılaşma” sürecini başlatır. Heteroseksüel sistemin ve üvey annesinin erkek cinsiyetine dair beklentilerine uygun davranmaması Patrick için bedensel bütünlüğüne karşı ani bir darbedir; ancak yine de bedensel bütünlüğü korumak için direnç gösterir. Arkadaşı Charlie’nin annesinin kıyafetlerini giydiği zaman diğer bir arkadaşı olan Irwin’in kendisine aptalca göründüğünü söylemesine rağmen Patrick’in bedensel direnci parçalanmaz. Bedensel bütünlüğünü korumak adına yaşadığı yeri terk ederek dişil eğilimlerini ve bedensel bütünlüğünü destekleyecek kişilerle birlikte yaşamaya başlar. Patrick’in bu süreçte Eamon ve Vernon gibi zengin kişilerle yaşamayı seçmesinin nedeni ise bu kişilerin Patrick’in bedensel bütünlüğünü koruyacak maddi imkanı sağlamaları ve onu “bedensel yabancılaşma” sürecine geçirecek davranışlar sergilememeleridir. Ayrıca Londra’da bir barda patlayan bombanın ardından hayatta kalan tek kişi ve transseksüel olması yüzünden kendisine olası suçlu gözüyle bakılmasına rağmen yine de sadece dış görünüşü hakkında endişelenmesiyle ‘kadınsı’ davranışlar sergilemeye devam etmiş ve cinsel kimliğinin devamlılığını sağlamıştır. Her ne kadar babasından nefret etse de annesine olan özlemi hayatının daha sonraki yıllarında onu annesi gibi giyinmeye iterek toplumsal çevre ve aile baskısına aldırmaaksızın cinsel kimliğini bütünsel olarak yaşamaya devam etmiştir. Bu nedenle Patrick’in cinsel kimliğini ve bedensel bütünlüğünü parçalamaya yönelik durumlarda onu “bedensel yabancılaşmaya” maruz bırakacak sürece göç ederek direnç gösterdiği söylenebilir. Göç bu anlamda kültürel dayatmalara bir başkaldırı işlevindedir. Londra’da cinsel yönelim açısından gösterdiği edimsel eylemler bu direncin güçlenmesini sağlayarak yıllar sonra geri döndüğü Tyreelin’de toplumsal baskılara dik durabilmesini sağlamıştır. Patrick’in bu tutumunun toplumsal olarak kabul edilmiş normlara da kültürel bir eleştiri olduğu söylenebilir.

Jeffrey Eugenides’in *Middlesex* (2002) Eserinde Aile ve Göç

Çalışma kapsamındaki ikinci roman olan *Middlesex* ailesel olarak Plüton’da Kahvaltı’dan farklı bir gelişim göstermektedir. Ailesi tarafından terk edilip üvey aile ortamında büyüyen Patrick’in aksine Cal cinsel kimliğindeki farklılık gün yüzüne çıkana kadar ailesi tarafından iyi koşullar altında yetiştirilmiştir. Türk-Yunan savaşı nedeniyle Türkiye’den göç ederek Amerika’ya gelen babaannesi Desdemona ve dedesi Lefty kardeş olduklarını kimsenin bilmediği bu yabancı ülkede aile içi evliliklerini gizleme fırsatı bulmuşlardır. Bunun yanı sıra

kuzen olan annesi Tessie ve babası Milton da evlenerek aile içi evlilikleriyle Cal'in cinsel kimliğini toplumsal normlar dışına çıkaracak olan genleri kendisine aktarmışlardır. Cal babaannesi, dedesi, annesi, babası ve kardeşi Chapter Eleven ile bir arada yaşadığı üç kuşağın aynı evde olduğu bir ortamda yetişmiştir. Beraber yaşadıkları evde ise cinsiyet rollerinin keskin sınırları vardır: “erkekler salada, kadınlar mutfakta” (Eugenides, 2002, s. 119). Lefty ve Milton gündüz işine giden, ailelerinin geçimini sağlayan ve ev işine yardım etmek yerine salonda vakit geçiren taraftadır. Desdemona ve Tessie ise yuvalarının temizliğinden, mutfaktaki işlerden, çocukların ve aile bireylerinin bakımından sorumlu kişilerdir. Cinsiyet rollerine uygun davranma küçük yaşta Tessie ve Milton tarafından kendi çocuklarına da öğretilir:

Chapter Eleven beş yaşına basmıştı. Geçen gün avluda ölü bir kuş bulunca onu hemen annesine getirmişti. Sağa sola taş atmayı, çekiçle oynamayı ve önüne gelen her şeyi kırıp dökmeyi çok seviyordu ve tabii bir de babasıyla güreşmeyi...Bu maskülen evde Tessie kendini dışlanmış hissederek sıkılmaya başlamıştı, böyle giderse on yıl sonra jant kapağı muhabbetleri ve fitik vakalarından ibaret bir dünyada hapsolacağından emindi. Annem, bunlara karşı onunla dövüşecek, kendisi gibi küçük köpeklere aşık, buz revüsü gösterilerine gitmek için yanında ısrar edecek bir müttefikin hayalini kuruyordu (Eugenides, 2002, s. 13).

Babası Milton oğlu Chapter Eleven'ı bir erkek çocuk gibi davranmasına yönelik yetiştirerek ona güreşmeyi öğretir ve böylece ona şiddet eğilimlerini destekleyen bir rol biçer. Evlerinde erkek çocuğun kırıp dökmeyi seven bir yapıda ancak kız çocuğun ise kırılğan bir yapıda yetiştirilmesi desteklenir. Tessie ise oğlu ve eşinin eril davranışlarından sıkılmış ve kendisi gibi dışı davranışlar sergileyen bir kız çocuğunun desteğini arar olmuştur. Nitekim Cal doğup büyüyünce “pembe elbiseler, dantel kurdeleler, başında yılbaşı süsüne benzer tokalar” ile süslenerek dış görünüş olarak da bir kız çocuğu gibi yetiştirilir (Eugenides, 2002, s. 279). Oyuncak araba alınan ağabeyinin aksine Cal oyuncak bebeklerle oynar. Babasının Cal'in bebekliğinde bezini değiştirdiği zamanlarda cinsel organına bakmaması ve Tessie'nin Cal'in her yerinin temiz yıkanıp yıkanmadığını sorduğunda ise Milton'un “Tamamen değil. O senin bölgen” diye yanıtlaması evdeki cinsiyet rollerinin keskin sınırlarını ortaya koymaktadır. Bir kız çocuk olarak Cal'in her türlü sorumluluğu Tessie'ye verilmiştir ve Cal genital bakım için annesinin yönlendirmeleriyle kadın hijyenine dair bilgileri öğrenir. İlerleyen zamanlarda da annesiyle birlikte kuaför salonlarına giderek toplumda bir kız çocuğundan beklenen kişisel bakım ve güzelliğe yönelik davranışlar sergiler.

Bir kız çocuk olarak yetiştirilmesine rağmen arkadaşı Belirsiz Nesne'nin yazlığında geçirdiği kazada doktorun vücudundaki hasarı anlamak için üzerindeki kıyafetleri çıkarmasıyla Cal'in cinsel organlarının farklı yapısı anlaşılır. Milton ve Tessie'nin ise doktorun Cal'in anatomik yapısıyla ilgili söylediklerine ilk tepkisi durumu reddetmek olur. Bernstein ailelerin çocuklarının toplumsal normlar dışında kalan cinsel kimliklerini ilk öğrendikleri zaman başka insanların yargılamalarından çekindiklerini ve kendilerini yetersiz ebeveynlik yapmakla suçlayıp çocuklarının farklı cinsel kimliğe bu nedenle yöneldiğini düşündüklerini belirtmiştir (1995, s. 2). Bu bağlamda toplumsal normların dışına çıkan çocukları için kaygılanarak kimliğini kabullenmek yerine durumu reddetmek ve toplumsal normlar kapsamına dahil etmek için çaba göstermek Cal'in ailesi tarafından sergilenen başlıca tutumdur. Ebeveyn olarak Tessie ve Milton ise Cal'in biyolojik cinsiyetindeki farklı yapılanmayı kabul etmeyerek durumu geçici ve ilaçlarla tedavi edilebilir bir hastalık olarak niteler (Eugenides, 2002, s. 494). Bu nedenle gittiği Seksüel Bozukluklar ve Cinsel Kimlik Kliniği'nde Doktor Peter Luce ailesine Cal'in iyileştirilebilir bir vaka olduğunu göstermek için toplumsal olarak olumsuz karşılanan cevaplar vermekten kaçınır. Örneğin “kızınız bir hermafrodit” demek yerine “kızınızın klitorisi normalden biraz daha büyük” gibi durumu iyileştirmeye yönelik ifadeleri tercih eder (Eugenides, 2002, s. 504). Böylece ailesi Cal'in kısa sürede iyileşebileceğini ve ciddi bir hastalığı olmadığını düşünmeye başlar. Tessie bu durumun psikolojik olduğundan ve

geçeceğinden, Milton ise Cal'ın bir kız olarak yetiştirildiği için nasılsa bir kız olduğunun ortaya çıkacağından emindir (Eugenides, 2002, s. 506).

Doktor Peter Luce, Cal'ın bir kız olarak yetiştirildiğini fakat biyolojik yapı olarak bir erkek olduğunu düşünür; ancak hangi cinsiyetin daha baskın olduğunu anlamak ve o cinsiyete yönelik tıbbi müdahale gerçekleştirmek için Cal'i birtakım muayene ve psikolojik tetkiklerden geçirir. Cal'in ailesi çocuklarının 'iyileşmesi' için bu tedavileri destekler ve Cal'in cinsel farklılığını tıbbi müdahale ile değiştirilmesi gereken bir durum olarak değerlendirir. Preves tıp alanında ilerleyen teknolojinin cinsiyet değişikliğini mümkün kıldığı için "çift cinsiyetlilik teknolojik soy tüketmenin tehlikesindedir" ifadesini kullanmaktadır (2003, s. 49). Gelişen teknolojinin cinsiyete olan müdahalesi dışında dikkate değer bir diğer durum ise çocuklarının cinsiyet yönelimine ailelerin karar vermesidir. Bu konuya dikkat çeken Appleton ise çift cinsiyetli aktivistlerin çocuğun ameliyat kararını kendisinin vereceği yaşa kadar ameliyatın ertelenmesini istediklerini belirtmiştir (2005, s. 403). Bu konuda Tessie ve Milton'un cinsiyet değişikliği ameliyatı için Cal'in fikrini sormadan doktor ile iş birliği yapması önemli bir noktadır; çünkü kişinin iradesi dışında ailenin ve doktorların verdiği 'cinsiyet düzeltme' kararı ile kişinin gelecekteki cinsel kimlik kararı uyuşmayabileceği için kişi üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir. Nitekim kız olmaya yönelik bir ameliyat olması planlanan Cal cinsel kimliğinin erkek olduğunu belirtir. Butler'ın 'cinsiyet düzeltme ameliyatları' için "norm bıçağı" (2004, s. 53) adlandırması ailelerin tepkisi göz önünde bulundurulduğunda yerinde bir ifadedir. Bu bağlamda bu ifade toplumsal olarak kadın ve erkek normlarının birbirlerinden tamamen farklı olduğu cinsiyet normları kutuplaşmasına işaret etmektedir. Tessie ve Milton'un Cal'in toplumsal normlara uygun bir birey olarak toplumda yer almasını istemesi toplumsal cinsiyet normlarının keskin sınırlarını kabul ederek yaşadıklarını göstermektedir. "Norm bıçağı" ile toplumsal normlara uyması düşünülen Cal ise ailesinin aksine bedeninde değiştirilmesi ya da belli kalıplara uyması gereken bir durum olduğunu düşünmemektedir. Bu nedenle Cal'in görüşü kültürel olarak kabul edilen yerleşik cinsiyet normlarına eleştiri niteliğindedir.

Toplumsal düzeni sarsacağı düşünülen ve 'anormal' olarak kabul edilen bedenler toplumsal cinsiyet normlarını etkileyerek "cinsel farklılıkların olamayacağına dair iddiaları zayıflatacağından" (Fausto-Sterling, 2008, s. 8) heteroseksüel sistemde düzeltilmesi gereken bedensel bir bozukluk ve toplumsal tehdit olarak algılanır. Doktorun ve ailenin desteklediği bu düşünce nedeniyle tüm bu süreçte kendisinden bağımsız olarak bedeni üzerinde hükümlere varılmasından rahatsızlık duyan Cal ise bu süreci sonlandırmak için doktoru ailesinin zannettiği gibi "ideal bir Amerikan genç kıza" olduğuna inandırır (Eugenides, 2002, s. 510). Bu nedenle ailesine ne zaman eve döneceklerine dair soru sormaya başlar; ancak "daha iyi olur olmaz" yanıtını alır (Eugenides, 2002: 515). Bu cevap ailesinin onu iyileşmesi ümit edilen bir 'hasta' olarak düşündüğünü göstermektedir. Bedeninde iyileşmesi gereken bir hastalık olmadığını düşünen Cal psikolojik tetkiklerde doktora bir kız çocuğu olduğuna dair cevaplar vererek bir an önce kendini güvende hissettiği evine dönmek ister. Bu süre içinde de doktoru Cal'in yetiştirilme şartlarına göre cinsel kimliğinin gelişim gösterdiğini düşünür ve Cal'e kendisine ün kazandıracak bir çalışma konusu gözüyle bakmaya başlar. Bir gün doktorun kendisi için kullandığı 'hypospadias' (Eugenides, 2002, s. 524) kelimesinin anlamını araştırmak için gittiği halk kütüphanesinde sözlüğün onu 'ucube' kelimesine yönlendirmesiyle Cal için yabancılaşma süreci başlar. Ardından doktorun kendisi için yazdığı raporda onu toplumda 'normal' bir hayat sürmesi için kadın olmaya yönelik ameliyat edeceğini öğrenir. Vücudunda bir aksaklık olmadığını ve bir erkek olduğunu düşünen Cal ise ailesi ve doktorun ısrarcı tavırlarından bıkarak düşündükleri gibi bir kız çocuğu olmadığına aksine bir erkek olduğuna dair ailesine bir mektup yazar. Mektubu ailesinin onu kız çocuğu olarak yetiştirdiği isimle 'Callie' olarak imzalar ve ardından bedensel bütünlüğünü korumak için erkek kimliğiyle San Francisco'ya

doğru yola çıkar. Elli iki yıl önce kardeş evliliğini gizlemek için Türkiye’den Amerika’ya giden babaannesi ve dedesi gibi Cal de bu defa cinsel kimliğini gizleyebilmek adına göç etmeye karar verir. Cal de tıpkı Patrick gibi ailesinin kültürel olarak kalıplaşmış cinsiyet normlarına bağlılığından dolayı kendini bulunduğu yere ait hissetmeyerek özgür olmak adına farklı bir mekan arayışına girmiştir. Bu durum İrlanda ve Amerika olmak üzere iki farklı ülkede kaleme alınan romanlar arasında ortak bir kültürel algı bağlamında farklı cinsel kimliklere karşı bir önyargının varlığına işaret etmektedir. Bu nedenle bu ortaklık her iki roman arasında transkültürel bir bağ kurmaktadır. Bu bağ destekleyen bir diğer durum ise Patrick ve Cal’in göç yoluyla farklı mekanlarda yaşama isteğidir.

Collado-Rodríguez’e göre *Middlesex* “çift cinsiyetli ve farklı ırklardaki insanların bir arada yaşayabileceği bir ‘üçüncü uzam’ isteğini” dile getirmektedir (2006, s. 73). Nitekim Cal bu istekle göç etmeye karar verir. İki cinsiyet arasında kalan ‘hibrit’ bedeninin maruz bırakıldığı toplumsal baskıyla kendini bulunduğu yere ait hissetmez ve kendisi gibi toplumsal normların dışında kalan bireylerle ‘üçüncü uzamda’ bir arada bulunma isteği duyar. Shostak ise bu romanın “iyimser ve cömert bir roman olmasına rağmen ütopyik bir fantezi dışında ‘üçüncü uzam’ın imkansızlığını” vurguladığını belirtmiştir (2008, s. 386-387). Nitekim *Middlesex* ‘üçüncü uzam’ konusunu sorunsallaştırmaktadır. Öyle ki Cal Dışişleri Bakanlığı’nda çalıştığı için iki yılda bir bulunduğu ülkeyi değiştirme imkanına sahiptir. Kendini tam anlamıyla bulunduğu hiçbir ülkeye ait hissetmez. Bulduğu ülkelerde kadınlardan hoşlanmasına rağmen onlarla yakın ilişkiler kurduğunda cinsel kimliğinin ortaya çıkacağı endişesiyle mesafeli davranır; çünkü cinsel kimliği ortaya çıkarsa o yerde daha fazla kalamayacağını düşünmektedir ve bu nedenle tedirgin bir hayat sürmektedir. Cal’in yaşadığı ülkelerde cinsel kimliğinin ortaya çıktığında ötekileştirileceğini düşünmesi metnin kurgusalılığı göz önünde bulundurulduğunda Cal gibi hermafrodit kişilerin kaygısız yaşayabileceği bir uzamın kurguda dahi imkansızlığını sezdirir.

Durum “bedensel bütünlüğün korunması” ve “bedensel yabancılaşma” kavramları ışığında değerlendirildiğinde Cal’in de Patrick gibi bedensel bütünlüğünü ve cinsel kimliğini korumak adına direnç geliştirdiği söylenebilir. Ailesinin Cal’i bir kız çocuğu olarak yetiştirdiği için kadın cinsiyetine dair beklentileri ve doktorun biyolojik olarak erkek bir hermafrodit olduğunu anlamasına rağmen yetiştirme koşullarının cinsiyete galip geldiğine dair kendisine ün kazandıracak bir çalışma hazırlamak istemesi Cal’in kendini önemsiz ve toplumdan dışlanmış hissetmesine yol açar. Böylece “bedensel yabancılaşma” süreci başlar ve Cal ameliyat olmamak ve bedensel bütünlüğünü korumak için ötekileştirildiği ortamdan başka bir uzama göç etmeye karar verir. Bunun için bedensel yabancılaşma ve toplumsal dışlanmaya maruz kalmamak adına kuir bireylerin yaşamayı sıklıkla tercih ettiği San Francisco’ya bedensel bütünlüğünün parçalanmasına izin vermemek için göç eder. Bedeninin bütünsel olarak direnç kazandığı bu süreçte bir erkek olarak hayatına devam etmeye karar verir. Bu bağlamda Cal’in ilk işi kendini erkek gibi yürümeye ve davranmaya yönelik telkin etmesidir. Daha sonra ise saçlarını kestirerek ve yeni satın aldığı erkek kıyafetlerini giyerek erkek kimliğini devam ettirebileceği bir hayata başlar. Warhol’a göre Cal’in erkek olarak hayatına devam etmesi kısmen kadınlara karşı cinsel arzu duymasından, kısmen de fiziksel olarak bedeninin erkek olmaya daha yakın olmasından kaynaklanmaktadır (2004, s. 227).

Cal doktorun ve ailesinin söylediği bedensel bütünlüğünü parçalamaya yönelik söylemler nedeniyle göç etse de ilerleyen yıllarda doktorun gerçekte ailesine söylediklerini öğrenir. Doktor Luce ailesine eğer Cal kadın olmak için ameliyat geçirmezse testislerinin kanserleşerek ölümüne neden olacağını söylemiştir. Çocuklarını yitirme korkusuyla doktorun dediklerini destekledikleri için ilerleyen yıllarda Cal ailesini suçlamamaya başlar (Eugenides, 2002, s. 544). San Francisco’da bulunduğu zaman boyunca ailesi Cal’i bulmak için her şeyi

dener ve Milton bu uğurda vefat eder. Cal eve geri döndüğünde Tessie bir yanda kocasını kaybetmenin üzüntüsüyle bir yanda da kız çocuğu olarak yetiştirdiği Cal'in karşısında erkek olarak durmasıyla sarsılır. Cal'in değişimi Tessie için her ne kadar ağır bir darbe olsa da yine de bu ağırlığın altından zamanla kalkar (Eugenides, 2002, s. 630). Chapter Eleven ise Cal'in değişimini yadırgamaz; çünkü ağabeyi evden ayrı olduğu süre boyunca cinsellik ve cinsel kimlik adına çok şey öğrenmiştir. Babaannesi ise ilk şaşkınlığını atlattıktan sonra her şeye kendisinin neden olduğunu ve kardeşiyle evlendiği için Cal'in erkek olduğunu söyler. Cal bu sırrı babaannesi ölene kadar saklar. Türkiye'den gelen genlerini, dairesel bir döngüyle, yine Türkiye'ye taşımak için çalıştığı Dışişleri Bakanlığı'ndaki görevini İstanbul'a aldirmayı planlar. Cal'in Türkiye'ye dönmek istemesinin ardındaki neden ise aile geçmişiyile bağlantılıdır: Babaannesi yaşadığı enstest ilişki sebebiyle Cal'in hermafrodit olmasından kendini suçlarken Cal ise İstanbul'a gidip kökeninin izini sürerek kendi kimliğiyle yüzleşmek istemektedir.

Sonuç

Patrick ve Cal ailesel olarak farklı koşullarda yetişmelerine rağmen çevrelerindeki insanların cinsel kimliklerine karşı sergiledikleri olumsuz tutum nedeniyle göç etmek zorunda kalmıştır. Patrick annesi ve babası arasındaki tecavüz olayı sonucunda annesinin Londra'ya gitmesi ve babasının kendini sahiplenmemesi nedeniyle üvey ailesi ile yaşar. Gerek ilgisizlik gerekse Patrick'in cinsel kimliğine karşı çıkması dolayısıyla Patrick beraber yaşadığı üvey ailesi ile bağ kuramaz. Babasıyla iletişime geçmek istemesine rağmen babasının kayıtsızlığı ona karşı daha büyük bir öfke duymasına neden olur. Tüm bu nedenlerden dolayı Tyreelin'den ayrılmaya karar verir ve bedensel bütünlüğünü korumak amacıyla 'kadınsı' eğilimlerini destekleyecek maddi imkanı kendisine sağlayan Eamon'la birlikte yaşar ve daha sonra gittiği Londra'da yine zengin erkeklerle ilişki kurmaya devam eder. Patrick'in Londra'yı seçmesinin bir nedeni hür olmak, diğer nedeni ise annesini bulmaktır. Annesini bulamadıkça bu boşluğu Louise ile doldurmaya başlar. Sevgilisi Berts'in Louise ile Patrick'i beraber yakalaması üzerine yaşadığı şokla Louise'in annesi olmadığını anlar. Bu olay ardından Patrick kendini daha fazla hayal kurarken bulur. Hayallerinde ya ailece mutlu bir yuva ya da ailesi tarafından cinsel kimliğinin kabul edilmesini düşler. Tüm bunlara rağmen romanda Patrick'in ileriki yaşantısında mutlu bir ailesi olup olmadığına dair ipucu verilmez. Anne özlemini her zaman duyması annesininkine benzer kıyafetler giymesiyle kendini gösterir. Patrick bu yolla hem 'kadınsı' eğilimlerini besleyerek bedensel bütünlüğünü korumak hem de annesine dönüşerek ona olan özlemini gidermek ister.

Cal ise Patrick'in aksine kendisine iyi koşullar sunan bir aileye sahiptir. Yaşadıkları evde cinsiyet rolleri kadının evi ve çocuklarıyla ilgilenen, erkeğin ise işi ile ilgilenen rol olmasıyla ayrılır. Cal cinsel organlarının yapısı nedeniyle bir kız olarak düşünülerek bu yönde yetiştirilir. Ne var ki ergenlikle birlikte vücudunda değişim başlar ve kendini erkek olarak hisseder. Yaz tatilini geçirdiği arkadaşının evinde yaşadığı kaza nedeniyle hastaneye götürüldüğünde cinsel organlarının farklı yapılanması anlaşılır. Ailesi bu durumu kabullenmek istemeyerek bunu iyileştirilmesi gereken bir hastalık olarak değerlendirir. Doktorun ve ailenin baskısıyla Cal için bedensel bütünlüğünün parçalanması süreci başlar. Ancak Cal tıpkı Patrick gibi direnç göstererek bu duruma karşı bulunduğu yeri terk ederek San Francisco'ya göç eder. Diğer yandan ailesi Cal için çok endişelidir ve uzun süre sonra eve döndüğünde annesi, kardeşi ve babaannesi Cal'in yeni kimliğini zamanla kabul etmeye başlar. Cal ise cinsel kimliği nedeniyle her iki yılda bir tayin isteyerek başka ülkelerde yaşar. Bu bağlamda Cal'in sürekli yer değiştirerek cinsel kimliğini saklamak istemesi çift cinsiyetli bireylerin yaşayabileceği bir alanın kurguda dahi imkansızlığını vurgular niteliktedir.

Farklı coğrafyalarda kaleme alınan bu iki romanda da başkışiler çevresindeki bedensel

bütünlüğünü parçalamaya yönelik eylemlerden kaçarak başka uzamlara göç eder. Mai ve King cinsiyet göçünün nedenini “cinsiyet ayrımcılığından kaçmak, ekonomik olarak hayatta kalmak, ailelerine destek olmak ve cinsel kimliklerini daha özgürce sergilemek” (2009, s. 303) olarak açıklar. Nitekim Patrick ve Cal de benzer sebeplerle göç etmeyi tercih etmişlerdir. Ayrıca her iki romanda da ailelerinin kendilerini desteklemek yerine durumu reddetmeye yönelik tavırlar sergilemesi toplumsal cinsiyet normlarının aileler için önemini ortaya koymaktadır. Patrick Londra’ya, Cal ise San Francisco’ya giderek tanınmadıkları yerlerde cinsel kimliklerini daha hür sergileyebileceklerini düşünürler. Bu bakımdan her iki karakter de yerleşik kültürel cinsiyet normlarına eleştirel bir tutum sergiler. Her iki romanın kaleme alındığı farklı ülkelerde roman başkişilerinin benzer ailevi ve toplumsal baskılara maruz kalması ve bunun sonucunda göç ederek bedensel bütünlüklerini korumaya yönelik çaba göstermeleri romanların ortaya koydukları farklı kurgulara rağmen transkültürel bir bağ yoluyla toplumsal baskı ve cinsiyet normlarına karşı ortak bir eleştirel diyalog kurdukları fikrini doğurur.

Kaynakça

- Appleton, S. F. (2005). Contesting gender in popular culture and family law: Middlesex and other transgender tales. *Indiana Law Journal*, 80(391), 391-440. <https://www.repository.law.indiana.edu/ilj/vol80/iss2/4> adresinden erişildi.
- Bernstein, R. A. (1995). *Straight parents, gay children: Inspiring families to live honestly and with greater understanding*. New York: Thunder Mouth Press.
- Bhabha, H. K. (1994). *The location of culture*. New York: Routledge.
- Butler, J. (2004). *Undoing gender*. New York: Routledge.
- Carillo, H. (2004). Sexual migration, cross-cultural sexual encounters, and sexual health. *Sexuality Research and Social Policy*, 1(3), 58-70. <https://doi.org/10.1525/srsp.2004.1.3.58>
- Coleman, M., Ganong, L., & Fine, M. (2004). Communication in stepfamilies. In A. L. Vangelisti (Ed.), *Handbook of family communication* (215–232). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Collado-Rodríguez, F. (2006). Of self and country: U.S. politics, cultural hybridity and ambivalent identity in Jeffrey Eugenides’s Middlesex. *International Fiction Review*, 33(1-2), 71-83. <https://journals.lib.unb.ca/index.php/IFR/article/view/707> adresinden erişildi.
- Eugenides, J. (2008). *Middlesex*. (S. Kamuran, Çev.), İstanbul: İnkılâp.
- Fausto-Sterling, A. (2000). *Sexing the body: Gender politics and the construction of sexuality*. New York: Basic Books.
- Freud, S. (2001). Mourning and melancholia. J. Strachey (Ed.), *The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud volume XIV*. London: Vintage.
- Horney, K. (1950). *Neurosis and human growth: The struggle toward self- realization*. New York: W.W. Norton& Company.
- Kavaler-Adler, S. (2003). *Mourning, spirituality and psychic change: A new object relations view of psychoanalysis*. New York: Taylor and Francis.
- Klein, M. (2002). *Envy and gratitude and other works 1946-1963 (The writings of Melanie Klein volume III)*. R. Money-Kyrle (Ed.), New York: Simon& Schuster.
- Merleau-Ponty, M. (2002). *The phenomenology of perception*. London: Routledge.
- Mai, N., & King, R. (2009). Love, sexuality and migration: Mapping the issue(s). *Mobilities*, 4(3), 295-307. <https://doi.org/10.1080/17450100903195318>
- McCabe, P. (1998). *Breakfast on pluto*. London: Picador.
- Preves, S. E. (2003). *Intersex and identity: The contested self*. New Brunswick: Rutgers University Press.
- Sandler, J. (1991). Fantasy, defense and the representational world. *Infant Mental Health*

-
- Journal*, 15(1), 26-35. [https://doi.org/10.1002/1097-0355\(199421\)15:1<26::AID-IMHJ2280150104>3.0.CO;2-I](https://doi.org/10.1002/1097-0355(199421)15:1<26::AID-IMHJ2280150104>3.0.CO;2-I)
- Shostak, D. (2008). Theory uncompromised by practicality: Hybridity in Jeffrey Eugenides's *Middlesex*. *Contemporary Literature*, 49(3), 383-412. <https://doi.org/10.1353/cli.0.0034>
- Warhol, R. R. (2004). Physiology, gender and feeling: On cheering up. *Narrative*, 12(2), 226-229. <https://doi.org/10.1353/nar.2004.0007>
- Wienclaw, R. A. (2011). Gender roles. *A sociology reference guide: Gender roles and equality*. California, New Jersey: Salem Press.
- Zeiler, K. (2013). A phenomenology of excorporation, bodily alienation, and resistance: Rethinking sexed and racialized embodiment. *Hypatia*, 28(1), 69-85. <https://doi.org/10.1111/j.1527-2001.2012.01305.x>
-